List 6.

NOVICE

Tečaj LII.

gospodarske, obrtniške in národne.

zhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 9. februvarija 1894.

Politiški oddelek.

Muzejsko vprašanje.

Dve seji deželnega zbora je minoli teden vzburjalo muzejsko vprašanje. Kakor je marsikomu znano, v kranjskem muzeju ni vse prav v redu, kar se tiče organizacije. Zaradi tega pa muzej z vsemi svojimi zbirkami ne zadošča po vsem zahtevam, ki se stavijo do tacega zavoda. Pred vsem se pogreša dveh stvarij, denarja in pa sposobnih mož. Poslednji bi se naposled že dobili, da je prvo. Brez denarja se pa nobena velika stvar v današnjem času izvršiti ne da.

Dežela kranjska pa ni v najugodnejših denarnih razmerah in zatorej svojih doneskov za muzej ne more povekšati. Zato so pa možje vseh strank že dolgo premišljevali, kako bi se dalo v prvi vrsti dobiti potrebnega denarja, da se potem odpomore raznim nedostatkom in važnemu deželnemu zavodu pripomore delovati z vsem vspehom v napredek znanstva.

Deželni odbor je predložil letos načrt za preosnovo deželnega muzeja. Po tem načrtu bi se osnovalo novo muzejsko društvo, katero bi pred vsem prevzelo skrb za muzej. Udje tega društva bi plačevali po 10 gld. letnine. Društvo bi delovalo pod pokroviteljstvom kacega člana cesarske rodbine. Na čelu temu društvu bi bil kuratorij petnajstih članov. Pet članov bi izvolilo društvo iz svoje srede, pet bi jih izbral pa deželni odbor iz mej društvenih članov, jednega bi odposlal v kuratorij deželni odbor, jednega deželna vlada. Predsednika in oba podpredsednika, katerih jeden bi moral bivati v Ljubljani, bi pa imenoval pokrovitelj. Ta kuratorij bi prevzel skrb za muzej in bi sicer vodil tekoče posle jeden član predsedništva, kateri bi bival v Ljubljani, in vladni ter deželnega odbora odposlanec.

Pokrovitelj sam bi imenoval ravnatelja muzeju, kuratorij bi nastavil kustose, ravnatelj pa najemal drugo osobje. V muzejsko službo bi se sprejemali ljudje, ki imajo že kako državno plačo, da bi potem deželi ne bilo treba jim kdaj dajati pokojnine. Muzej bi imel tri oddelke: zgodovinski, prirodoznanski, kateri bi vstopil v zvezo s kmetijsko družbo, in pa obrtni muzej, kateri bi bil v tesni zvezi z obrtno šolo.

Če se tako preustroji muzej, je upati, da bode država dala precej podpore, zlasti če bode videla, da se prebivalstvo za zavod zanima in tudi stori po svojih močeh za njegovo procvitanje.

Pri mnogih narodnih deželnih poslancih je pa ta načrt vzbudil neko nezaupnost. Tako se je mej drugim govorilo, da duševni oče temu načrtu nikakor ni poročevalec deželnega odbora dr. Papež, temveč vodja naše nemškutarske stranke baron Schwegel. Sumilo se je, da je ta poslanec izumil ta načrt le zaradi tega, da bi pripomogel kranjskim nemčurjem, da dobe muzej v roke. Ker bode udnina pri muzejskem društvu precej visoka, ni upanja, da bi pristopilo dosti Slovencev, ki smo na vse strani že preobloženi z narodnim davkom, Nemcem ne bode težko v društvu pridobiti večine, posebno če bode kranjska hranilnica zanje kaj storila. Hranilnici bi ne bilo težavno za precej nemških članov plačati udnine. Tako se je bati, da bi v muzejskem kuratoriji odločevali Nemci, posebno ker se je bati, da bode vlada na njih strani. Utegnili bi potem pri muzeji nastavljati Nemce, katerih znanstveno raziskavanje bi merilo le na to, da se zgodovina pači v škodo Slovanov.

Reči moramo, da ti pomisliki niso bili popolnoma odveč, kajti skrajno previdni moramo biti proti Nemcem. Kaj lahko bi se pripetilo, da bi svoj vpliv porabili v strankarske namene. Vendar mi mislimo, da se tukaj tega ni bati. Deželni odbor bode lahko že porabil ves svoj vpliv nasproti muzejskemu društvu, ako bode trebalo, ker dežela ostane lastnik deželnemu muzeju. Stvar je odvisna v prvi vrsti od deželnega odbora, oziroma deželnega zbora. Ako bode deželni zbor odpošiljal v deželni odbor odločno narodne može, se ni bati, da bi tukaj naši Nemci faktično mogli priplezati do kacega gospodstva. Če pa v deželnem odboru sede v narodnem oziru mlačni možje, ali pa celo narodni nasprotniki, potem se pa tudi sedaj lahko nemškutari v deželnem muzeji. Nekoliko vsaj moraličnega

vpliva pa imajo Nemci že sedaj, ko je kranjska hranilnica dala za muzej toliko tisočakov; hranilnica je pa v rokah kranjskih nemškutarjev.

Skrbeti je torej pred vsem treba, da v deželni zbor pridejo možje, ki se narodnosti ne bodo nikjer sramovali, in od tacih mož je pa pričakovati, da vselej pošljejo prave može v deželni odbor, ki bodo povsod znali pravice našega naroda z vso odločnostjo braniti.

Poleg omenjenega narodnostnega pomisleka, so pa nekateri ugovarjali temu, da se bi prirodoznanski muzej, kako zbližal s kmetijsko družbo. V tem menda vidijo nekako ponižanje znanosti. To je tisto popolnoma napačno stališče, zaradi katerega se je neki slovenski dnevnik norčeval iz druzega slovenskega lista, ko je ta trdil, da bi se na slovenskem vseučilišči v Ljubljani, če se osnuje lahko učilo tudi kmetijstvo. To se je nekaterim čudno zdelo, v drugih krajih pa že dolgo imajo posebne oddelke za kmetijstvo in v Drptu dajo celo doktorstvo kmetijstva, ali vendar znanstveni pomen tacih visocih šol nič zaradi tega ne izgubi. Reči moramo, da bi tudi prirodoznanski oddelek deželnega muzeja le pridobil, da stopi v kako zvezo s kmetijsko družbo.

V tem stoletji je prirodoznanstvo močno napredovalo, ali reči moramo, da je k temu napredku mnogo to pripomoglo, da se je ta znanost začela praktično izkoriščati. Le tako je bilo mogoče širše kroge pridobiti za to znanstvo. Prirodoznanstvo je zares povzdignilo kmetijstvo in obrtnijo, ali na drugi strani so pa zopet te praktične stroke izpodbujale k daljšemu znanstvenemu preiskavanju. Teorija in praktična poraba morata iti roko ob roki. Naši kmetijski družbi bode pa tudi koristilo, ako se bode mogla v večji meri posluževati muzeja.

Obrtnijski oddelek smo pa že moralno prisiljeni osnovati, ker je kranjska hranilnica bila dala le s tem pogojem znatno podporo za grajenje muzeja. Sicer je pa tak muzej potreben že zaradi obrtne šole, ki se drugače prav razviti ne more. Res so nekatere težave s prostori, ali te se bodo že dale premagati.

Mi se zatorej nadejamo, da bode nameravana preosnova muzeju, deželi, narodu in napredku znanosti v korist. Pomislikov imamo tem manj proti preosnovi, ker je deželni zbor udnino za člane znižal na 5 gld. in poleg tega še sklenil, da naj v muzeji nastavljajo osebe, ki bodo zmožne slovenščine. Udnina petih goldinarjev pač ni več taka, da bi je vsak premožnejši Slovenec ne zmogel zmagati, ako mu je res na stvari kaj ležeče. Sedaj je na nas Slovencih, da svetu pokažemo, da znamo zares prav ceniti pomen tacega zavoda, pomen znanosti, da smo pripravljeni, kaj žrtovati ne le tam, kjer se za narod pije, poje in pleše, temveč tudí tam, kjer gre za to, da z znanstvenim delovanjem in požrtovalnostjo za znanost pokažemo, da smo vredni in imamo tudi vso pravico zahtevati, da se nas prišteva kulturnim narodom.

Politični pregled.

Vseučilišče v Trstu. Deželni zbor v Trstu vsako leto ponovi resoluciji za osnovo italijanskega vseučilišča v Trstu. To je storil tudi letos. Slovenski zastopniki ugovarjali so tej resoluciji, ker se jim v Trstu še ljudske šole ne dovolijo. Bolj nego je Italijanom za varstvo njih narodnosti treba italijanskega vseučilišča, je za ohranjenje slovenske narodnosti treba slovenskih ljudskih šol. Resolucija deželnega zbora bode pač ostala brez uspeha. Za osnovo italijanskega vseučilišča ni prave potrebe, ko so ž. italijanske stolice na vseučilišči v Inomostu. Na vseučilišči v Trstu bi se pač tudi ne gojil baš avstrijski duh. Zaradi tega ne verujemo, da bi kaka avstrijska vlada se odločila za osnovo italijanskega vseučilišča v Trstu.

Goriški katoličani pripravljajo se na neko romanje v Rim. Možje, kateri pripravljajo to romanje so gotovo dobri katoličani, ker liberalci se za take stvari ne brigajo. Dotični odbor je pa vendar dal nabiti le italijanske plakate, kakor bi v Gorici ne bilo Slovencev. Ta dogodek je pač najboljši dokaz, da tudi dobri katoličani niso v narodnem oziru pravični, da se torej s samo katoliško politiko še ne da rešiti narodno vprašanje v Avstriji, kakor radi nekateri trdijo pri nas. Poleg potegovanja za vero, se moramo torej vedno boriti tudi za pravico naše narodnosti in nobenemu ne smemo preveč zaupati. Kadar gre za pravice Slovanov, je pri Nemcih in Italijanih malo razlike, naj si bodo že konservativci ali liberalci, če morda kaki lastni politični interesi ne zahtevajo nekoliko ozira.

Hohenwartova nezaupnica. — 67 volilcev, največ županje in občinski svetniki, je izreklo grofu Hohenwartu svojo nezaupnico. V tej nezaupnici gorenjski kmetje naglašajo, da je grof Hohenwart s svojim postopanjem pokopal ugodno reformo grofa Taaffeja. Mi smo o postopanji grofa Hohenwarta že ob svojem času izrekli svoje mnenje. Grof ni deloval samostojno, temveč na izrecno željo konservativnega kluba, kateri se ni mogel sprijazniti z razširjenjem volilne pravice, ker so se nekateri njegovi člani tresli za svoje mandate. Gorenjska nezaupnica torej ni tolika nezaupnica grofu Hohenwartu, temveč nezaupnica Hohenwartovemu klubu, katerega politiko je grof izvajal. Ta nezaupnica je torej nekak opomin za slovenske poslance, da morajo v prvi vrsti zastopati koristi slovenskega naroda, ne pa le interesov nemških konservativcev.

Državni zbor se snide dne 20. t. m in bode v pomladnem zasedanji glavno njegovo delo državni proračun. V odseku se bode proračun rešil do Velike noči, po Veliki noči se pa začne budgetna debata. O Binkoštih se pa konča zborovanje. Sedaj še ni določeno, katere stvari prilejo poleg budgeta še v pomladanskem deželnozborskem zasedanji na vrsto. Vlada bi rada, da se kmalu reši nov kazenski zakon. Mnogi politični vodji niso za to, ker jim načrt tega zakona, kakor ga je sklenil odsek, ne ugaja. Najbrž se torej še ta stvar odloži. Velicih stvarij ta zbor pač ne bode dovršil, ker je koalicijska večina sestavljena iz prerazličnih elementov, da bi mogla biti za kako uspešno delo, ker se je treba vedno bati, da se razbije. Res je, da so konservativci že večinoma zatajili svoja načela, ali ozir na volilce jih pa vendar le sili, da v vsem ne morejo hoditi za liberalci.

Nemčija. — O povodu, zakaj se je cesar Viljem pobotal z Bismarckom, bivšim nemškim kancelarjem, s katerim je živel v nasprotstvu cele štiri leta, se govori in piše na vse strani. Eni hočejo vedeti, da je Viljem storil to z ozirom na notranje razmere Nemčije, drugi pa in to v prvi vrsti angleški listi trdijo, da za to, ker se cesar hoče bolj približati Rusiji in je to le s pomočjo Bismarcka mogoče, kateri edini uživa še neke simpatije v Peterburgu. Prav lahko mogoče, da bo na tem kaj resnice.

Srbija. — Radikalci so pričeli odkrit boj proti kralju. V nekaterih krajih vršile so se že veleizdajske demonstracije. Da je pa temu tako, in da radikalci za nobeno ceno nečejo

podpirati nove vlade, je vzrok edino Milan. V tega radikalci nimajo zaupanja. faktičen vladar je pa zdaj ta in potem je lahko umevno, zakaj ta nasprotstva. Milan postopa baje prav oblastno. Razmere v Srbiji so povsem zamotane. Nevarnost je velika, da ne nastane prava vstaja proti dinastiji Obrenovičevi.

Rusija. — Zadnje dni zbolel je ruski car za plučnico. Zdravje se mu je zdaj že na bolje obrnilo in upati je, da okreva. Zatrjuje se pa, da je bila v gotovem trenotku nevarnost, da ne okreva več, že prav velika.

Francija. — Dne 5. t. m. v jutro usmrtili so z guilotino anarhista Vailanta, ki je v poslanski zbornici vrgel bombo. Z raznih stranij se je delalo močno na to, da bi se Vailant pomilostil, a republikanski predsednik Carnot je vkljub temu obsodbo na smrt potrdil. Vailant je umrl kličoč: Smrt človeški družbi, živijo anarhija! Ob usmrtenji se ni kalil javni mir od strani gledalcev, kajti v svrho zabranitve kakih mogočnih neredov storile so se posebno priprave

Obrtnija.

Barvini lesovi.

Posebno znan je rudeč barvini les. Pod tem imenom pa pridejo v trgovino razni večkrat jako različni lesovi. Najbolj znana je pražiljka Ta pa zopet ne izvira od jednega samega drevesa, temveč od različnih vrst in je potem tudi različne vrednosti.

Najboljši je pražiljka od drevesa Caesalpina crista. Zunaj je ta les rumeno rujav, znotraj pa svetlo rudeč. Raste največ v Braziliji. Posebno okrog mesta Pernambuco je dosti tacega drevja. Druga nekoliko slabša vrsta je pa navadna pražiljka od drevesa Caesalpinia brasiliensis.

Poleg teh lesov so pa še drugi rudeči lesovi, ki rasto po druzih krajih v Ameriki, pa tudi v Afriki in Indiji. Od pristnega lesa se v bistvu ravno toliko ne ločijo. Imajo pa v sebi manj barvila in zatorej tudi veljajo za slabše vrste.

Nikoraguijski ali krvav les se nahaja zlasti okrog Nikoraguijskega jezera. Težek in rudeč je skoro ravno tako kakor pražiljka, ali vendar ima v sebi manj barvila. V trgovini ločijo tri vrste tega lesa, boljši, srednji in slabši, ki se ločijo v ceni. Iz Nove Granade in Kostouke prihaja k nam Martinov les, kateri je pa najbrž ravno ista vrsta, kakor nikaraguiški les. Ta les je navadno zelo razpokan, ako ga dobimo v večjih kosih.

Limski les raste na zapadu Srednje in južne Amerike. V trgovino prihajajo večkrat po več centov težki hlodi.

Bahijski rudeči les raste tudi v Braziliji, kakor prava pražiljka ali je mnogo slabši. Potem so še rudeči lesovi s Kube, Jamajke, Bahame, ki pa imajo manjšo vrednost, da si tudi še semterja v trgovini ponujajo za prave brazilijske rudeče lesove.

Sapanski rudeči les, kateremu pravijo nekateri napačno japonski, prihaja iz Azije in je od več dreves. Najznamenitejša je cesalska pinija (Caesalpinia Sapan), kateri raste v Zadnji Indiji, v Kitaji, na Filipinih, na Celebesu, Javi, Sumatri in sicer v suhih krajih. Ta les navadno ne izraste debel. Sicer se pa azijski rudeči lesovi jako ločijo po krajih, kjer rasto. Najslabši je saponski les z Sumatre, najboljši pa z Sundskih otokov.

Afriški rudeči les so prinesli v Evropo najprej Portugalci. Ta les je bolj rudeč nego azijski in je bolj podoben brazilijanskemu. Nekateri celo trdijo, da so barve dobljene iz afriškega lesa najtrajnejše.

V vseh teh lesovih nahaja se barvilo brasilin, katero je kemično sestavljeno iz 12 atomov ogljenca, 14 atomov vodenca in 5 atomov kisleca. To barvilo nareja majhne zlatorumene kristale, razstopi se v vodi, alkoholu in etru in na svetlobi dobi rumenorudečo, in če se pridene malo amonjaka pa živo rudečo barvo.

Obrtnijske raznoterosti.

Oproščenje učencev. Na Dunaji je zbolel mladenič, katerega je mojster obdržal po dovršenem učenji za pomočnika, ne da bi ga oprostil pri zadrugi. Ta mladenič zboli in sedaj je šlo za to, katera blagajnica mu ima plačevati bolniščnino. Blagajnica za učence se je branila, ker ni več učenec, blagajnica za pomočnike tudi, ker še ni oproščen. Ministerstvo je odločilo, da dolžnost zadene pomočniško blagajnico ,ker je dotičnik bil že pomočnik. Je bil li oproščen pri zadrugi, ali ne, to ne pride v poštev, ker oproščenje je le formalen akt

Kurs za učitelje risanja. Na obrtni šoli v Gradci bode od dne 16 februvarija do 15 julija 1894 učni kurz za učitelje obrtnih nadaljevalnih šol na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem Ta kurs morejo obiskovati ljudski in meščanski učitelji omenjenih dežel, posebno taki, ki so že poučevali risanje na kaki obrtni nadaljevaljni šoli.

Novo razstrelivo. Dne 11. m. m. so na Fracoskem poskušali novo razstrelivo, imenovano fulgurit, katero je izumil Pavel Pietet. Poskusi so se dobro obnesli. Ko so nabasali 120 gramov novega razstreliva, je razneslo velike skale.

Kmetijstvo.

Gorenjski pašniki v deželnem zboru.

Govor g. Povšeta.

(Dalje.)

Te določbe so toliko jasne, da se le čuditi moram, zakaj se ne izvršujejo, in ne morem razumeti, da niso v tem merodajni krogi, katerim je gotovo znano, koliko škode prav zaradi tega trpé opravičenci, vplivali na obe stranki, osobito na lastnike gozdov, da bi se na podlagi gospodarskega načrta obe stranki poravnali in skupno prav v duhu tega paragrafa delovali v varstvo za nasaditev odločenih delov gozda z napravo trdnih ograj.

Naj mi bode še dovoljeno, navajati nekatere misli in nasvéte, ki naj bi bili vodilni pri določitvah glede gozdne paše, da bi se vsa zadeva srečno in mirno uredila. Naj bi c. kr. deželna vlada priznala, kar so veščaki zbrani v posebnem shodu v Gradci po večletnih študijah in opazovanjih v gozdih, soglasno izjavili gledé dôbe, ki naj se odmeri v varstvo onih delov, kateri se imajo pogozditi. Ta zbor veščakov izrekel je, da niso mogli zasleditи ni konštatirati, da bi bila goveja živina v gozdu napravila kako škodo z objedanjem dreves. Le na strminah

zamoglo se je opazovati nekako poškodovanje po paseči se govedi, to pa le zaradi udiranja zemlje, ker je živina vsled svoje teže drčé se udirala zemljo. Sicer pa se je pokazalo, da pašna goveda še celó pospešuje natorno pomlajevanje, in to s tem, da vsled svoje hoje rahlja svet, zopet pa z nogami marsikatero seme ali zrnce v zemljo potisne, da more kaliti; ob jednem koristi paša, da goveda požré trave, katere, če so bile preobilne, zadušijo kal in vspevanje semena.

Koder se pa svet umetno, to je, s setvijo ali z nasajanjem mladih dreves, pogozduje, vzrastejo nasadena dre vesca v treh do štirih letih že toliko, da se ni bati poškodovanja, če tudi goveda pride v tak gozdič, v katerem nahaja živina navadno mnogo hrane in gotovo goveda ne sega po smrečju, ko ima polno dobre trave.

Zato je omenjeni shod veščakov smatral, da zadostuje dôba petih let povsem v varstvo onih gozdnih delov, ki so odločeni za pomlajevanje. Pri nas pa ta rastvena dôba celó deset in več let traja, kar sevéda omejuje oziroma prikrajšava opravičencem njih pašo.

Upam sicer, da tem stvarnim razlogom in dokazom dejanskih nedostatkov nihče ne more ugovarjati. Da pa na podlagi uradnih izkazov doženem spričanje mojih dokazov ter jasno pokažem, da jeden del gorenjske pokrajine naše dežele res vsled teh razmer dokaj trpi škode, navesti hočem, kaj nam kaže uradna statistika gledé množine živine osobito v radovljiškem okraju, ker je ta zadeva najperečejša.

Po uradni statistiki se je v letu 1880 v tem okraji naštelo 12.032 glav govede, 7.437 ovac, 1.718 konj. Pri štetvi v letu 1890 pa so uradne našteli le: 9544 glav govede, le 5522 ovac, in le 1581 kônj; toraj v desetih letih znižalo se je število goveje živine za 2.488 glav, ovac za 1.915 glav in kônj za 137 glav manj!

To so tako glasno govoreče številke, da me oprosté gledé tega obširnih nadaljnih besedij. Te žalostne statistične številke pa opravičujejo povsem moj predlog, da se ima visoki deželni zbor baviti s tem vprašanjem, ker neovrgljivo je po uradnih izkazih konštatirano, da v tem nekdaj tako krepkem in — recimo naravnost — blagostanem okraji tako silno propada število živine. Kaj naj bodi temu uzrok?

Omejitev paše je, to je neovrgljiva resnica. Rekel bi mi kdo, da so nekdaj imeli ondotni kmetje zlato dôbo, ker so smeli tako prosto pasti, sedaj pa se je paša vravnala. Temu takoj zakličem: Stoj! ker visoko ministerstvo našega premilostnega vladarja je s posebnim cesarskim patentom z dne 5. julija l. 1853. zaukazalo, da se ima paša vravnati na podlagi resničnega užitka, torej da imajo opravičeni kmetje po vravnavi paše toliko dobiti pašnih pravic, kolikor so jih poprej uživali.

Prezanimivo je to vprašanje in mikavno, da bi se spustil v to razpravo, ki bi marsikaj zanimivega dokazala; toda izrekel sem v začetku govora že, da sprejmem dognano vravnavo kot legalno podlago in da hočem le o nje pomanjkljivi izvršbi govoriti. To tedaj storim in le trdim, da vravnava ali pa sedanja izvršba ne zadostujete, ker za ogromno število je padla množina živine v tem okraji, in to je živ, jasen, neovrgljiv dokaz, da kmetje nimajo v tem okraji več toliko paše, kakor poprej pred vravnavo, z drugimi besedami, jasno je, da so paše opravičeni kmetje v tej pravici prikrajšani. (Konec sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Šleški zajci na Danskem. Več bogatih lastnikov lova je naročilo iz avstrijske Šlezije 50 zajcev, kateri so se jim poslali živi v zabojih, v katere se jim je dalo dovolj hrane. Na Danskem so jih izpustili, da se razplode po tamošnjih krajih

Zmrznjeno mleko. V Sibiriji zaradi velicega mraza mleko zmrzne in ga prodajajo v kosih, ne pa v litrih. Da se ložje mleko prenaša, ga denejo, da zmrzne okrog kake palice. Mleko potem oddajo odjemalcem po jednem ali po več kosih, kakor ga ravno potrebujejo. Zmrznjeno mleko se po več tednov ohrani.

Poučni in zabavni del.

Deset let v Ameriki.

(Iz osebnih spominov Rusa P. Tverskega.)

(Dalje.)

II.

Žagani tramovi in deske prodajajo se v Ameriki na štirjaški čevelj. Deska dvanajst palcev dolga, dvanajst palcev široka meri štirjaški čevelj (square foot board measure). Pri debelosti nad jeden palec se računa tudi po debelosti n. pr. deska $1\frac{1}{2}$ palca debela, 12 palcev široka in dolga se računa za poldrugi čevel; pri dveh palcih debelosti je 2 čevlja deska itd. Vse deske tanše od jednega palca računajo se za palec debele. Taka deska 1 palec debela, 6 palcev široka in 12 čevljev dolga meri 6 čevljev, deska, dva palca debela, 10 palcev široka in 12 čevljev dolga meri 20 čevljev. Pri sestavljanji računov se najprej postavi število desk, potem debelost in širokost v palcih in naposled dolgost v čevljih n. pr. $10 — 12 \times 6 \times 12$, to pomenja deset desek po 2 palca debelih, 6 palcev širokih in 12 čevljev dolgih. Na ta način postanejo računi jako priprosti, vsakdo jih razume in hitro lahko pregleda, če so prav. Pri računih pooblanih desek se vzame za jednoto obseg pred oblanjem, — tako če so se šestpalčne deske pred oblanjem vzele za tla, se govori potem o šestpalčnih deskah, če so se tudi vsled sušenja in oblanja zmanjšale na pet palcev.

Deske vsake vrste podrejene so znanim strogo določenim pravilom nadzorstva, ki veljajo po vseh Zjedinjenih državah. Nekatere države imajo vladne prisežene nadzorovalce, kateri napravijo izpit in dobivajo plačo. Stroški zanje se popolnoma pokrijejo s

pristojbino, ki je plačati od tisoč desk, katere pregledajo na želje lesnih trgovcev. Proti njih ogledu ni nobenega priziva, njih izmerjenje in razvrščenje lesa jemljejo sodniki za podlago računom tožnik ali toženec se ne more sklicevati na njih nezanesljivost. Vsak spor naj prodajalcem in kupcem ravno tako glede tega, koliko je desek, kakor tudi glede tega, kakšne so, poravnajo ti nadzorovalci in njih odločba je podlaga za konečne račune. Celo Anglija in Južna Amerika priznajo zmerjenje in razvrščenje desk po teh nadzorovalcih za neoporečno podlago računom. Galveston, Novi Orleans, Mobile in Pensacola ob Mehikanskem zalivu, Ferdinandina, Savannah, Charlestown in Winmington ob južnem, Baltimore, Filadelfija, Novi York in Boston ob Severnem Atlantskem Oceanu, Saginay, Milwanke in Čikago v velikih jezerih in pristanišče New-Jet Sondi ob Tihem oceanu, to so glavna središča za notranjo trgovino z deskami in pa za izvoz desk in drugih lesenih izdelkov v inozemstvo. Vse imajo zadosti zapriseženih nadzorovalcev in prodajalci notranjih držav imajo svoje in so jako previdni. Nesporazumljenja in prepiri so jako redki ter prihajajo največ od kake slučajnosti ali kakega zadržka na poti, ali je puščala streha pri vagonih in spridilo deske, ali se je pa zrušil vagon, ko se je razbil vlak vsled kake nesreče. Dober nadzorovalec, ki ume pregledovati različne vrste lesa, dobiva dobro plačo, po 2, 4, 5 dolarjev na dan, zato je pa on odgovoren za mero in razvrščenje blaga; če se pri razkladanji vagona, ko ga je poprej pregledal nadzorovatelj, pokaže, da ni toliko ali ne tako blago na njem, kakor je naznanjeno, se vsaka razlika zaračuna nadzorovatelju. Ker je pa vožnina za različne deske jako različna in je odvisno od tega, kakšne so, more biti razlika velika in nadzorovatelj mora biti jako previden. Jaz sem v svoji desetletni delavnosti kot lesni industrijec in kupec odposlal na milijone čevljev lesa, ali se ne spominjam kacega nesporazumljenja s svojimi kupci. Cena na deske je v Ameriki jako različna. Bela smreka 1 vrste velja v Čikagu okoli 40 dolarjev za tisuč čevljev, slabše vrste pa tudi samo po 12 dolarjev. Rumena smreka prve verste velja v Novem Orleansu, Pensakoli in Sawanni 13 dolarjev tisuč čevljev, slabše vrste se dobe po 8 dolarjev. V Novem Yorku in Bostonu velja pa tisoč čevljev že 20 in 15 dolarjev, ker vožnja in drugi stroški znašajo že 7 dolarjev. Cedra prve vrste velja v Novem Yorku 50 dolarjev, topol in beli hrast 35, kostanj in jesen okolu 40, višnja pa 110. Prevoz desk po železnicah dosti stane, tako da izdelovatelji v gorah Severne Karoline dobe na mestu za boljšo vrsto topola ali belega hrasta okolu 25 dolarjev, za cedro in jesen ravno toliko, poslednja sta težji in zatorej prevažanje več stane.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Milijonarji na Saksonskem. Po uradnih poročilih o dohodkih je sedaj na Saksonskem 1120 milijonarjev. Od teh je 912 fizičnih 208 pa le juridičnih oseb. Največ milijonarjev so veliki tovarnarji in sicer 920. V Lipsiji je 299, v Dražđanah 196 in v Kamenici 61 milijonarjev.

Ženske slušateljice zdravilstva. Najvišji zdravstveni svet na Dunaji se je izrekel, da se v posamičnih slučajih morejo tudi ženske dopustiti k medicinskim študijam, da pa občne potrebe za to ni. Izredno nadarjene ženske, ki se hočejo učiti zdravilstva, pa morajo izvršiti ravno tiste študije in narediti ravno tiste stroge izpite, kakor moški.

Cesar Viljem — nasprotnik stavljanja koz. Znano je, da je več učenih zdravnikov odločno proti stavljanju koz. Med te spada tudi dr. Hübner. Ta mož je leta 1882. poslal sedanjemu cesarju, tedanjemu princu Viljemu, kmalu potem, ko se mu je rodil prvi sin. svojo knjižuro proti cepljenju koz in mu poleg tega še pisal, da naj ne da svojim sinovom cepiti koz. To pismo je imelo ta vspeh, da otrokom sedanjega cesarja res niso cepili koz.

Novice.

Deželni zbor Kranjski.

V osmi seji dne 30. januvarija poroča posl. Povše v imenu upravnega odseka o pospeševanji vinoreje na Kranjskem. Poročevalec predlaga v imenu odseka: Visoki deželni zbor izvoli skleniti: 1.) Deželni odbor se pooblašča: *a)* da malim vinogradnikom po dosedanjem načinu dovoljuje darila do najvišjega zneska 20 gld. za novo nasaditev ameriških vinogradov; *b)* da v svrho pospeševanja zopetne nasaditve po trtni uši uničenih vinogradov dovoljuje vinogradnikom brezobrestna posojila do najvišjega zneska 150 gld. pod pogoji, navedenimi v državnem zakonu z dne 28. marcija 1892; *c)* da imenuje vinarskega popotnega učitelja za Kranjsko s plačo 800 gld. in s popotnim pavšalom 400 gld. in sicer s pritrjenjem visokega c. kr. poljedelskega ministerstva, katero je izjavilo, da hoče polovico stroškov prevzeti za tacega učitelja; *d)* da v deželni prisilni delalnici v Ljubljani napravi pepinijero v svrho vzgojevanja požlahtnenih ameriških trt, katere naj se vinogradnikom oddajajo brezplačno ali pa po primerni ceni. 2.) Vlada se naprosi, da vinogradnikom za novo nasaditev ameriških vinogradov tudi 1894 l. dogovorno z deželnim odborom dovoljuje darila. 3.) Službeno navodilo za vinarskega popotnega učitelja se z odobrenjem na znanje vzame. 4.) Za stroške, ki bodo narastli vsled predstoječih sklepov, dovoli se za 1894. l. svota 6000 gld. iz deželnega zaklada. — Deželni predsed. baron Hein v imenu vlade z zadoščenjem pozdravlja te predloge. Posl. vitez Langer dodatno še predlaga, da naj se darila dovoljujejo le takrat, če so dotični nasadi že res narejeni in dokazani. Predlog upravnega odseka in dodatni predlog Langerjev se na to vsprejmeta. — O prošnjah občin Loka in Griblje glede olajšav pri legalizaciji, da se računi cestnega odbora pošiljajo občinam na dom v pregled in glede zakona za odmerjenje mlinarskega zaslužka — se prestopi na dnevni red. — Posl. baron Schwegel poroča v imenu finančnega odseka o reorganizaciji deželnega muzeja Rudolfinum in v imenu odseka predlaga načrt, kakor ga predlaga deželni odbor. Ta je nastopni: Domoljubi in domoljubkinje v deželi in domače korporacije, katerim je mar, gojiti kulturne interese domovine, in ki imajo namen pospeševati jih s pomočjo deželnega muzeja na vednostnem, umetnostnem, kmetijskem, kupčijskem in obrtnostnem polju, utemeljé v podporo in razvitek tega zavoda, samostojno „Deželno muzejsko društvo“. Vsak društveni član

se zaveže, da bode plačeval na leto vsaj po 10 gld. — Društvo bode naprosilo člana Najvišje rodbine, da bi prevzel pokroviteljstvo. Društvu se postavi na čelo kuratorij, obstoječ iz petnajstih članov; pet njegovih članov voli društvo iz svoje srede in pet drugih imenuje kranjski deželni odbor izmed društvenih članov; tri člane kuratorija, in sicer predsednika kuratoriju in društvu, kakor tudi dva podpredsednika, katerih jeden mora stalno bivati v Ljubljani, izvoli društveni pokrovitelj, in po jednega člana delegujeta za kuratorij kranjski deželni odbor in c. kr. deželna vlada za Kranjsko. Vsi ti mandati so častne službe. Izvoljeni člani obdrže svoje mandate po šest let in izstopivši člani se lahko zopet izvolijo. Ako se med tem časom izprazni kak mandat, spopolni se zopet po vodilu, ki velja za njegovo nastavljenje. Poslovni red kuratorija in društvena pravila se izdelajo v dogovoru z deželnim odborom in se predlože v odobrenje pokrovitelju, oziroma vladi. Temu kuratoriju se izroči vodstvo muzeja Rudolfinuma. Član predsedstva, stanujoč v Ljubljani, oskrbuje v zvezi s članoma, delegovanima od c. kr. deželne vlade in deželnega odbora, po muzejskem ravnatelju tekoče poslovno vodstvo. Ko se izroči vodstvo muzeja kuratoriju, se izročitev nikakor ne dotakne izključnega vlastinskega prava dežele do muzeja, do zbirk, ki jih isti ima sedaj ali pridobi v prihodnje, in kakoršnih koli njegovih sedanjih in bodočih uravnav ter sploh ničesar ne spremeni na obstoječih pravnih razmerah. Vse od društva pridobljene zbirke in predmeti, vsakovrstni darovi in odmembe preidejo vselej precej v last deželi, oziroma muzeju. Ako bi se društvo razšlo, stopi kranjski deželni odbor takoj na njegovo mesto in prevzame sam v popolnem obsegu vodstvo muzeja, kakor je ima sedaj. Od dežele se zagotovi muzeju, da bode tudi v prihodnje dobival sedanjo dotacijo v isti meri, kakor doslej, pa tudi v vsakem drugem oziru najčvrstejšo podporo. Kranjski deželni odbor si pridrži pravico nadoskrbništva v smislu § 26. deželnega reda ter neomejeno nadzorstvo nad denarnim gospodarstvom in pravico, preskušati vse uravnave, tako da se lahko vsaki čas prepriča o tem, v kakem stanu so zbirke, kaj se je ukrenilo glede njih shranjenja, ter tudi, če rabi kuratorij v porabo odločena denarna sredstva duhu zavoda primerno in po namenu muzejskih zadáč. Kuratorij predloži v to svrho tedaj vsako leto proračun za prihodnje leto, kakor tudi računski sklep za minulo leto o pravem času deželnemu odboru, da ju preskusi in odobri; ob jednem pa poda kuratorij vsako leto poslovno poročilo, da se predloži visokemu deželnemu zboru. Ako nastanejo med deželnim odborom in kuratorijem različna mnenja v načelnih nazorih, tikajočih se vod. stva muzeja, predlože se v razsodbo muzejskemu pokrovitelju. Muzej se deli v tri sekcije (oddelke): prirodoznansko, zgodovinsko in obrtno sekcijo. Muzejskega ravnatelja, čigar delokrog določi kuratorij, imenuje na skupni predlog deželnega odbora in kuratorija pokrovitelj. Te tri sekcije vodijo kustosi, katere postavlja kuratorij. Deželni odbor in kuratorij naj vzajemno poprosita deželno vlado, da se zadobe za te službe, s katerimi se zvežejo višji podučni nameni, primerne osebe z državnim dotacijami. Druge pomožne delavce in služabnike najema kuratorij na predlog ravnateljev. Službene razmere v muzeji službujočih oseb se urejujejo od slučaja do slučaja po pogodbah; vendar se to ne dotika pravic do onega, kar si je znabiti kdo dotlej pridobil v deželni službi. Za vsako muzejsko sekcijo se izdela poseben organizacijski statut. Obrtna sekcija se organizuje v dogovoru s c. kr. avstrijskim kupčijskim muzejem, tako se pridruži temu osrednjemu zavodu in zveže z ljubljansko obrtno šolo. Prizadevati si je, da se spoji sedanje „Muzejsko društvo za Kranjsko“ z zgodovinsko sekcijo Rudolfinuma, in prirodoznanska sekcija, ako bode mogoče, naj se spravi v zvezo s kmetijsko družbo. — Ta načrt je v daljšem govoru pobijal posl. dr. Tavčar. Njemu se zdi ves načrt prenejasen in prenagljen. Govornik izraža bojazen, da ne bi se v muzeji s tem načrtom zaneslo preveliko nemškutarjenje. Udnina članov po 10 gld. zdi se mu previsoka. Govornik predlaga, da se načrt vrne dež. odboru, da izdela natančni štatut in poizve od vlade vse potrebno glede podpore. Za predlog finančnega odseka oziroma deželnega odbora govorila sta posl. dr. Schaffer in dr. Papež, proti predlogu posl. Klun, kateremu se posebno članarina 10 gld. previsoka zdi. Ko je še poročevalec baron Schwegel toplo priporočal predloge odsekove in zavračal protigovorike vršilo se je glasovanje, pri katerem je bil predlog posl. Tavčarja sprejet s 16 proti 14 glasovom. Predlog finančnega odseka je pal. — Prošnja krajnega šolskega sveta v Grahovem za podporo za napravo šolske drevesnice in prošnjo okrajno-cestnega odbora novomeškega za podporo 3000 do 4000 gld. za predložitev okrajne ceste med Novim mestom in Belocerkvijo, izročita se deželnemu odboru v pretres in poročanje. — Prošnja učitelja Ivana Pokorna v Horjulu glede dovolitve starostnih doklad se vrne, kar ne spada v kompetenco dež. zbora — Posl. dr. Tavčar poroča v imenu upravnega odseka o noveli k agrornemu zakonu. Poročevalec predlaga, da se načrt zakona vsprejme tako, kakor ga je skrčil upravni odsek. Govorila sta dež pred. baron Hein in posl dr. Papež, na kar se je načrt prirejen od upravnega odseka sprejel.

V deveti seji dne 1. februvarija stavi poslanec baron Schwegel nujni predlog, da naj se o reorganizaciji deželnega muzeja takoj zopet posvetuje. Posl. dr. Tavčar izjavlja, da po dobljenih informacijah o celi zadevi nima ničesar proti predlogu, predlaga pa, da se članarina novega muzejskega društva zniža na 5 gld in stavi nastopno resolucijo: Deželnemu odboru se naroča, da pri izpeljavi tega organizacijskega navodila varuje, kolikor mogoče svojo ingerencijo, ter uvažuje, da se z nasvetovano organizacijo nikakor ne namerava povišati dosedanji deželni donesek za muzej Deželnemu odboru se dalje naroča, da pri sestavljanji pravil in druzih načrtov strogo pazi na to, da se ne bodo kršile pravice slovenskega jezika, in da v ti zadevi odločno zastopa načelo, da se imenujejo muzejskim funkcijonarjem, ki bodo opravljali strogo muzejski posel, osobe, ki so v stanu izkazati znanje slovenskega in nemškega jezika. Za slučaj, če bodo iz Smoletove ustanove prihajale obresti, izreka se za načelo, da se ima vsled tega dežela v svojih doneskih primerno razbremeniti. Konečno se deželnemu odboru naroča, da v prihodnjem zasedanji pravila društva in druge načrte deželnemu zboru predloži. Tavčarjev predlog podpirata posl. dr Papež in Hribar. Posl. Klun je odločno proti temu, da bi se sklep zadnje seje razveljavil. Pri glasovanji se vsprejme načrt reorganizacije muzeja, kakor ga je predlagal finančni odsek, vsprejme se pa še poleg tega dr. Tavčarjev predlog in resolucija. — Posl. Hribar poroča o prošnji „Dramatičnega društva“ v Ljubljani za dovolitev treh predstav na teden v dež. gledališči v sezoni l. 1894/95. V imenu finančnega odseka predlaga: „Prošnja „Dramatičnega društva“ v Ljubljani odstopi se dež. odboru z naročilom, da mu za gledališčno sezono 1894/95 odstopi po tri igralne dneve na teden. V te igralne dneve naj razdeli praznike tako, kakor so bili razdeljeni v tekoči sezoni. — Po debati, katere so se udeležili posl. Schaffer in dr. vitez Bleiveis ter poročevalec Hribar se je predlog vsprejel. — Posl. vitez Langer poroča imenom upravnega odseka o zagradbi levega brega Kolpe pri Osilnici. Sklene se dati iz deželnih sredstev 30 % od 8000 gld. proračunjene potrebščine. Ker je tudi država obljubila 50 %, občina bo pa dala 20 % vsprejme se tudi dotični načrt zakona glede te zgradbe. — Sprejme se pa daljši debati poročilo upravnega odseka v letnem poročilu deželnega odbora in sicer o § 3 A deželna kultura. Posl. Hribar pri tej priliki graja postopanje okr glavarja radovljiškega glede ustanovitve vodnih zadrug. Deželni predsednik baron Hein in poslanec Luckmann zagovarjata glavarja. Posl. Žitnik predlaga, da naj se ob ugodni priliki pošlje inženirja v Doberniče, ki naj preišče vzroke tamošnjih povodenj in izdela načrt, po katerem bi se dalo temu opomoči. — Predlog se vsprejme. Posl. Lav-

renčič toplo priporoča, da se skoro kaj že zgodi za uravnavo voda na Vipavskem. — Deseta seja je bila včeraj.

Osobne vesti. Gozdarskega nadzorstva pristav g. Viljem Putick, znani preiskovalec kraških jam, premeščen je iz Beljaka v Ljubljano in prideljen v službovanje c. kr. deželnemu gozdarskemu nadzorstvu. — Vladni tajnik grof Rudolf Margheri imenovan je okrajnim glavarjem, okrajni komisar J. Rihar pa vladnim tajnikom na Kranjskem.

— **Častnim občanom** imenovala je preserska občina vladnega svetnika in okr. glavarja g. Iv. Mahkot-a v Ljubljani.

— **Osemdesetletnica** biskupa Strossmayra Dne 4. t. m. praznoval je jugo-slovanski mecen biskup Josip Juraj Strossmayr svojo osemdesetletnico. Vroča želja vsakega zavednega rodoljuba ob tej priliki je pač, da bi Bog ohranil v prospeh jugo-slovanske ideje še mnogo let Nj. prevzvišenost!

— **Petindvajsetletnico** slavilo je dne 31 prosinca akad. društvo „Slovenija“ na Dunaji slavila. V ta namen prirejeni slavnostni koncert s plesom obnesel se je kar najbolje. Posebno pohvalo želo je „Slovansko pevsko društvo“ pod vodstvom častnega društvenega pevovodje g Jiřika in pa tamburaška zbora „Zvonomira“ in „Slovenije“. Slavnost počastilo je najodličnejše dunajsko slovansko občinstvo. Zastopana so bila vsa tukajšnja slovanska akad društva, bratsko društvo „Triglav“ v Gradci, odposlalo je svojega preds. drd. Krušiča. Živahnost, ki je vladala ves večer, dosegla je svoj vrhunec pri plesu Prostorna Ronacherjeva plesna dvorana bila je popolno napoljena, saj smo pa tudi našteli čez 86 parov. Slavnost izvršila se je na občno zadovoljnost. „Slovenija“ praznovala je častno svojo 25letnico, dostojno v vsakem oziru svojega naroda in svoje akad. časti.

— **Tridesetletni** spomin bitke pri Oeversee-u v Šlezvik-Holsteinu praznoval je minoli torek prav slovesno tu nastanjeni pešpolk št 27. kralj belgijski. V tej bitki se je namreč ta polk posebno odlikoval Mrtvi so bili 3 častniki in več druzih mož ranjenih je bilo pa 20 častnikov in 231 mož V proslavo tega dne imelo je vojaštvo dopoludne ob 10 uri slovesno službo božjo v nunski cerkvi, popoludne je bila slavnostna predstava v deželnem gledališču, zvečer pa so imeli častniki slavnosten banket. K tej svečanosti je prišlo tudi več gostov. mej temi vsi častniki v Gradci nastanjenega prvega bataljona tega polka.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda.** (Konec.) V Št. Petru na Krasu so za odkupnino novoletnim voščilom darovali: p. n. gg. Medic in Križaj po 4 Kr., Ivan Zupan, kurat v Št. Petru, P. Bohinjec, kurat v Trnji, F. Groznik, vikar v Zagorji, J. Pavlič, obitelj Al. Domiceljeva, Ivan Špilarjeva, Andrej Lavrenčičeva, J Studenji, D Sajovic, Vilček, Zalaznik, Keržišnik, Sertič, Rustija, Ančin, Ribarič, Šlegel, Klun, Sever, A. Kovač, A Albert, Ign. Vidic, M Kalan, Fr. Gross, Katinka Čopič, Poldi Killer po 2 kroni, Fink 80 vin., Ign Orel & M. Penko po 60 vin, Marija Šabec & Oparsky po 40 vin., in Neimenovan 20 vin. To odkupnino v znesku 42 kron je nabral in vodstvu izročil g. A. Lavrenčič, tajnik pivske podružnice. — Gosp Janko Rahné, notar v Ilirski Bistrici je daroval mesto venca na grob prijatelju Juriju Kraigherju 10 gld, „Ljubljanski Sokol“ novoletnega darila 10 gld. — Pri godovanji gosp. župana Ant. Hrovatina v Vipavi so darovali naši družbi gg. R Knific 3 Kr., dr. Toplak in A. Hrovatin po 2 Kr., A. Skala, E Pegam in M. Hrovatin po 1 Kr., vkup 10 Kron, ki jih je poslal g nadučitelj Skala. — Trebinjski Slovenci v Rovinji, praznujoč god sv. Evfemije zložili so 7 kron in domorodna družba v Klečah nad Ljubljano je darovala po g. prof. Vidmarji 3 Krone. — Rojaki! nedavno je družba izplačala za stavbišče svoji novi šoli pri Velikovci na Koroškem 1250 gld. Nadejamo se, da te goldinarje družbi kmalu vrnete v kronski darovih!

— **Društvu** za zgradnjo reševališča in vzgojevališča v Ljubljani je daroval stavbeni mojster g Viljem Treo 100 gld.

— **Gledališki vlak** v Ljubljano nameravajo štajerski Slovenci tudi letos prirediti.

— **Podpore** 150 gld. podelilo je poljedeljsko ministerstvo kmetijski podružnici v Rovtah nad Logatcem, da si napravi drevesnico.

— **Slovensko** delavsko podporno društvo, podobno ednakemu društvu v Trstu, nameravajo osnovati nekateri rodoljubi v Mariboru.

— **Umrl** je minoli teden v Ljubljani profesor bogoslovja v pokoji g dr Janez Semen v 75letu svoje starosti. R I P.

— **Nova eskurentna šola** odpre se spomladi v Podkraju pri Radečah pri Zidanem mostu.

— **Pri samostojni nakladi na žganje** imela je dežela kranjska l. 1892 238 004 gld dohodkov in 40.282 gld. stroškov torej čistega dobička 197.722 gld.

— **Bolniških stroškov** plačala je dežela kranjska l. 1892. za 3951 domačincev, ki so se zdravili v tujih bolnicah 79.746 gld.

— **Šeste lekarne** še ne bo v Ljubljani. Ministerstvo je namreč na pritožbo ljubljanskih lekarnarjev razveljavilo razpis deželne vlade kranjske, s katerim je bila dovoljena ustanovitev šeste lekarne v Ljubljani in odredilo, da naj se zaslišijo posamezni ljubljanski lekarniki in naj se potem z nova odloči o ustanovitvi te lekarne.

— **Premij za pobite zveri** plačalo se je l. 1893. na Kranjskem 204 gld. in sicer ze enega medveda 30 gld., za 1 volkuljo 25 gld., za 1 starega volka 20 gld., za 1 mladega volka 5 gld, za 27 vider 54 gld., za 14 steklih psov 70 gld.

— **2 % ognjegasnega prispevka** na ognjegasnem zakladu na Kranjskem nabrale so zavarovalnice leta 1892. 6.368 gld. — Leta 1893. se je gasilnim društvom, občinam dovolilo iz tega zaklada 6.385 gld.

— **Velik požar** je uničil dne 1 februv. t. l. štirim gospodarjem v Sodevcih v okraji črnomaljskem vsa hišna in gospodarska poslopja. Škode je do 8000 gld. Pogorelci so bili zavarovani za 3700 gld.

— **Obesil** se je minole dni v Mirni na Dolenjskem tamošnji župan, 66letni posestnik, France Neubauer. Možu se je zmedlo.

Pravda proti Omladini.

Že več tednov se vleče pravda proti tajnemu društvu „Omladina“ v Pragi. Tako zanimiva pa ni, kakor se je sprva pričakovalo Posebno se ne more z nobeno gotovostjo dognati, da bi bila mej toženimi „Omladinci“ in mladočeško stranko kaka posebna tesna zveza, dasiravno se večkrat očitno vidi, da se pri obravnavi baš v tem oziru skuša kaj natančnejega dognati. Semtrtja seveda kdo kaj jako smešnega pove. Tako je jeden zatožencev trdil, da je mladočeška stranka obljubila 100 gld., da bi pridobila mejnarodno socijalnodemokratsko stranko, da bi jo podpirala v borbi za občno volilno pravico. Znesek 100 gld. je pač tako neznaten, da že sam na sebi kaže, da je vsa stvar izmišljena, ker vsakdo ve, da se s tem denarjem ne da še vprizoriti nobena velika agitacija in bi tudi mejnarodnim socijalistom ž njim ne bilo dosti pomagano.

Dne 16. m. m. se je v tej pravdi prečitala obširna zatožba, ki se čitala od 9. ure zjutraj do 7. ure zvečer. Posebno obširno so naslikani dogodki na večer pred ce-

sarjevim rojstnim dnem. Ti dogodki so zmatrali za glavni vspeh delovanja tega tajnega društva. Vsi ti dogodki so pa popisani največ na podlagi izpovedeb umorjenega Mrve.

Ta večer sta dve vojaški godbi v Pragi bili priredili serenado. Ko je bila serenada pri kraji, se je zbralo kacih 15 mladih ljudij na Marijinem trgu in so zapeli socijalistično pesem: „Proč s tirani in zatiralci!“ Ko so odpeli to pesem, so pa začeli kričati in tuliti, in sicer tako glasno, da se ni nič slišala koračnica odhajajočih vojaških godeb. Mladim razsajačem se je pridružilo več druzih in je njih množica vedno naraščala.

Šli so pred plemenitaško kazino, kjer so začeli metati kamenje. Okna so razbili. Več kamnov je priletelo v restavracijo, jeden ravno na mizo, pri kateri sta sedela dva gospoda, ki sta jo seveda hitro potegnila.

Civilnega stražnika Franca Krejčija so s kamenjem tako pobili, da se je nezavesten zgrudil na tla. V tem so se pa po ulicah raztrosevali listki, v katerih se narod hujska proti državi in vladarski rodbini. Preti se v njih vladi, namestniku, policiji, državnemu pravdniku, cesarju in habsburški rodbini sploh. Na jednem teh listku je pa bilo zapisano: „Pereat Herold!“

Obširna zatožba govori o organizaciji „Omladine“. Ta del zatožbe naslanja se zopet največ na izpovedbe umorjenega Mrve in pa na spise, katere so našli pri 19letnem zatoženci Holzbachu. Organizacija je bila posneta prav po podobnih italijanskih društvih iz prejšnjih časov. Podlaga vsej organizaciji je bila številka pet. Načelstvo petih članov je vodilo vso organizacijo, in ta odbor je imenoval predsednika drugim petčlanim krogom. Člani Omladine so „palci in prsti“. V tajni seji izvoljen palec izbere štiri prste, ti štirje prsti izvolijo drugi palec, ki se prvemu predstavi. Drugi palec izbere zopet štiri prste, kateri izbere zopet palca, kateri se ima zopet prvemu palcu predstaviti. Prvi palec pozna torej vse palce, dočim se palci mej seboj ne poznajo. Tako je mogoče, da oblastvo za vse člane izvedeti ne more, če le glavni palec neče jih izdati.

„Omladina“ imela je svoje znamenje, in sicer bel trak na rudečem polju s črkami „R. V. B.“ (rovnost, voljnost in bratstvi), kakor imajo tuja taka društva geslo égalité, liberté, fraternilé (jednakost, svoboda in bratstvo). Člani so imeli svoja imena in svojo pisavo ter svoj list „Pokrovy Listy“. Mladočeški klub je bil temu listu ponudil 25 gld. podpore, ki se pa ni sprejela. Nekateri mladočeški poslanci prihajali so na tajne seje „Omladine“, ali kakor zatožba sama pravi, najbrž niso poznali pravega pomena tega društva.

Zatožba trdi, da se je to tajno društvo začelo, ko je bila razstava v Pragi. Po mnenju „Omladincev“, je sedanji vladni sistem krivičen. Treba je popolnoma demokratične ustave. Da se pa to doseže, potrebno je, da se osnuje nova vojna proti državni vojni, nahujskajo zlasti vsi nižji stanovi v vseh evropskih državah k vstaji. Ta vstaja, ki bi predrugačila vso Evropo, naj bi bila 1898. leta, kajti do tega časa bi se lahko vse pripravilo.

Izpovedbe zatožencev o „Omladini“ se pa jako malo vjemajo. Nekateri so deloma priznali, da je tako društvo se nahajalo, ali se niso vjemali niti v tem, kdaj da se je začelo. Videlo se je, da tisti, ki bi bili hoteli kaj povedati, sami o vsej stvari niso bili poučeni, drugi so pa tajili. Posebno dr. Rašin je naravnost oporekal, da bi sploh bilo tako društvo. Vse je le državno pravdništvo umetno sestavilo. Imenoval je neko knjigo o italijanskih društvih, iz katere je skoro vse doslovno prepisano, kar zatožba trdi o organizaciji „Omladine“.

Nadalje trdi zatožba, da je „Omladina“ leta 1892. in 1893. imela 46 shodov, mej temi, štiri pod milim nebom. Na jednem teh shodu se je bilo sklenilo onečastiti cesarja Franca spomenik. Gozdar Zitta v Roztoku je izpovedal, da je v gozdu kake štirikrat videl shajati se mlade ljudi. Jeden ga je vprašal, bi se li v tem gozdu ne mogla dobiti kaka vila v najem. On mu je povedal za neko vilo. Dotičnik mu je naročil, da poizve za dotično vilo in dogovorila sta se, kdaj se zopet snideta. Na dogovorjeni dan pa dotičnika ni bilo, ker menda gozdarju ni zaupal. Zitta je pač kmalu dobil pismo, v katerem se pravi, da bi bil ustreljen, da je na določeno mesto prišel z žandarji.

V zatožbi se navaja več druzih demonstracij. Tako se je bilo dne 6. novem. 1892. sešlo na Beli gori 2000 ljudij, ki so peli revolucijonarne pesmi, potem še omenja neki dogodek v narodnem gledališči, ko je več mladih ljudij na galeriji bilo zapelo neko puntarsko pesem. Dne 18. junija lanskega l. pa „Omladinovci“ bili napali policijo pri valšovskem pokopališči, dne 2. julija so potem bili izgredi v Stražnici, kjer so jih več zaprli. Dne 6. julija so bili izgredi v Pragi in pa mej drugim izgredniki razbili svetilnice pri Karlovem mostu. To so v kratkem glavne točke, ki so dale povod politični pravdi, ki se sedaj vrši v Pragi, ki pa še ne bodo tako hitro končana, ker povabljeno je nad 100 prič, največ seveda javnih in tajnih policijstov.

— **Strašno delo blazneca.** V neki hiši v Madridu je bil za vratarja France Villacanos Campos, kateri je bil božjasten in besnel, kadar ga je prijela božjast. Nekega večera zadnje dni priteče v nasproti stoječo hišo civilnega guvernerja žena tega vratarja proseč pomoči, ker je njen mož nabasal dvocevno lovsko puško in čaka v veži, trdeč, da ustreli prvega človeka, ki pride mimo. Deset policistov so poslali, da so stražili hišo, in niso nobenega pustili notri, tudi vratarjeve žene ne Ona se je bala, da mož ne ubije osemnajstletne hčere v hiši, in je skozi gostilno v hiši smuknila notri in prišla na stopnice, ki vodijo v prvo nadstropje. Besni mož je pa od zadaj ustrelil za njo in je bila takoj mrtva. Sedaj so vsi ljudje bili po konci. Policija je klicala, da naj ne hodijo doli, da jih besni vratar ne postreli. 65letni sodnijski predsednik bivajoč v tisti hiši je pa vzlic temu prihitel doli v vežo, da blazneca pomiri, ker je navadno imel velik vpliv nanj. Blaznec je pa tudi njega ustrelil. Sedaj je policija planila v vežo, predno je mogel blaznec nabasati, ali jel jih je nabijati s puškinim kopitom. Le z veliko težavo so ga zvezali.

— **Obsojena** ponarejalca bankovcev. V Celji sta bila nedavno obsojena dva Italijana v 5 oziroma 3 leta ječe, zaradi ponarejanja avstrijskih bankovcev.

— **Umor.** Od dne 4. januvarija so pogrešali vincarja Piberčnika v Pavlovčaku. Dne 17. našli so ga v gozdu na hrbtu ležečega mrtvega. Na nekaterih krajih so se na njem poznali sledovi krvi. Sodi se, da je že mrtev prinesen v gozd. Prijeli in zaprli so njegovo ženo in vincarja Alojzija Makota, kateri je imel ž njo znanje, in izročili so ju sodišču. Sumna sta, da sta Piberčnika umorila.

— **Draga ura.** Nekje na Češkem so nedavno prodali staro uro iz prejšnjega stoletja. Kupil jo je nekdo za pet goldinarjev. Leta jo je prodal za več stotakov nekemu Dunajčanu, od katerega jo je kupil baron Rotšild za 8000 gld.

— **Zblaznil je,** ker je dobil terno. A. Zambeček, čevljarski pomočnik v Strakonici na Češkem je zadel terno v loteriji. Vsled tega se mu je pa zmedla pamet. Kupil si je zlato uro, verižico in perstane in se odpeljal na Dunaj. Tukaj je ljudem po ulici pripovedoval, da je ruski car in jih popraševal, so li kaj videli njegovega kočijaža.

— **Nesreča.** Dne 24. m. m so v kamenolomu za bruse Jurija Plančaka pri Sv. Roku pri Rogatci delavci majali 150 meterskih centov težek kamen, da ga odlomijo. Kamen se je res odkrušil, all s strašnim ropotom zdrčil doli po rebru proti koči, kjer je šest delavcev obdelovalo kamenje. Pet delavcev je pobegnilo iz koče, ko so slišali ropotanje. Anton Mejovšek je pa v koči ostal, in ga je kar podsulo, ko je kamen razrušil kočo.

— **Dvojni samomor.** V nekem berolinskem hotelu sta se ustrelila 23 letni brezposelni bolniški postrežnik in 21 letna nevesta njegova. Poslednja ni bila mrtva in so jo prenesli v bolnico, ali vendar se dvomi, da bi okrevala, ker se je tudi zastrupila

— **Španjska** kraljica rešiteljica mlade deklice. Te dni je španjska kraljica šla na sprehod. Prišedši do železnice vidi, da vlak prihaja, mlada deklica se pa igra na železniškem tiru. Kraljica hitro skoči, deklico potegne s tiru. Takoj potem pa pride vlak, ki bi bil otroka gotovo strl.

— **Trojni umor** in samomor. Kmet Aleksander Bizo v Töku na Ogerskem živel je že nekaj časa ločen od žene, ker se nista sporazumela. Žena njegova je šla v službo, k nekemu večjemu posestniku Nekega dne pa pride mož in jo pogovarja, da bi šla ž njim domu. Ona je odgovorila, da ne pojde. Moža jeza zgrabi in jo ustreli. Ker je umirajoča žena klicala na pomoč, sta pritekla posestnik in njegova žena, ali on je tudi oba ustrelil, potem pa še sebe v usta.

— **Ropni umor.** 70letni Ignacij Steindacker je dne 23. m. m. pri Wiekelburgu šel s svojim hlapcem domu. Na potu ga hlapec napade, da ga oropa. Pobil je starčka že na tla in mu vzel 1 gld. 70 kr. denarja, ko se pripelja nekdo mimo in hudodelca prežene. Pobitega starčka so domu prepeljali, pa je v malo dneh umrl.

— **Stara dekla.** V Št Juriju ob južni železnici umrla je 88 let stara žena, ki je služila 70 let pri jedni hiši.

— **Mlada tatica.** Gotovo je redka prikazen, da bi z jednajstim letom že skoro stokrat imela opraviti kaka deklica s policijo. V Zagrebu je taka tica. Ime jej je M. Keser. Poprej je manjšim dekletom s silo ropala uhane in jih prodajala. To je nekoliko opustila. Sedaj pa stika po hišah. Najrajši se splazi, kje pod streho in odnese kako stvar. Minoli teden je bila klicana pred policijo, ker je pobrala precej perila pod neko streho.

— **Milijon podedovala.** Kacih petdeset let je tega, kar je bogat markiz Banzi v Bologni imel v službi zakonsko Barbier. Ta dva zakonska sta dobila hčerko, o kateri je pa oče dvomil, da je njegova in je zaradi tega zginil iz Bologne. Pred petimi leti je umrl markiz. Stara žena in njena hči, ki je že tudi imela 46 let, sta le težko živeli s tem, kar je poslednja s šivanjem zaslužila. Markiz je bil za univerzalnega dediča postavil grofa Samaglio, ki ima veliko posestev pri Bologni. Nedavno se je hčer omožila. Vzela je nekega čevljarja in sicer zaradi dote, ki je dobé neomadeževani ženini od nekega pobožnega društva. Malo dni po poroki dobi od notarja poročilo, da vsled neke določbe v markizovi oporoki je podedovala 800.000 lir, ki so pa od markizove smrti se povekšali nad milijon lir. Govori se sedaj, da se je hčer z ženitvijo prenaglila, njen mož je pa nasprotno te naglice jako vesel.

— **Levi ušli.** Velik strah je bil dne 25. m. m. v Amsterdamu Po mestu se je bilo hitro izvedelo, da so v cirkusu Carrè iz neke kletke ušli levi. Ko se je izvedelo, kaj se je zgodilo, so hitro zaprli vsa vrata cirkusa, potem so pa krotilci zverin in sluge iz zverinjaka začeli loviti leve Jedna levinja je šla v neko žensko garderobo v prvo nadstropje, druga v sedlarjevo delavnico pri cirkusu. Srečno so vse polovili. Nevarnost je pa bila velika. Jednih vrat v naglici niso bili zaprli dobro. Da so le levi zasledili ta vrata, pa bi bili prišli na ulice.

— **Nogo je zlomil.** Prof v pok. g. Jož. Kronbergerja v Gradci je velik pes, kateri se je vanj zaletel, na ulici na tla podrl. Pri tem je gospod pal tako nesrečno, da si je zlomil nogo.

— **Vodnjak se je podsul.** V Mariboru se je dne 31. m m. podsul vodnjak, katerega so kopali. Sina podjetnikovega in jednega delavca je podsulo. Prizadevanja, da bi ju rešili, niso imela vspeha

— **Dva sleparja.** Na Dunaji so zaprli sleparja Ilijacenta in Boleslava Baranovska, doma iz Galicije. Ko sta zapravila vse premoženje po očetu, sta gledala, koga bi kaj ogoljufala. Kupila sta tudi hišo za 130 000 gld., da si nista krajcarja imela V hiši sta si priredila stanovanje, kjer sta se zvečer zabavala z malovrednimi ženskami. Hišo sta morala kmalu prodati. Po tem sta v raznih hišah stanovala, jedla po gostilnah in nikjer nič plačala slepeč ljudij na razne načine, da so jima verjeli, da imata dobiti še veliko denarja. Seveda dolgo tako ni šlo in prišla sta v ječo.

— **Pomagati si je treba znati.** V neki vasi v Alzaciji je stara ženska v cerkvi popoldne zaspala. Cerkovnik je ni zapazil, in je zaprl vrata, ko so odšli ljudje. Ko se ženska prebudi, videč, da so vrata zaprta, zleze pod stolp in jame zvoniti Ljudje po vsej vasi so bili hitro po konci in tudi požarna bramba se je zbrala pred cerkvijo misleč, da kje gori. Cerkovnik je pritekel v cerkev in našel žensko. Mamica je vesela, da je prišla iz zapora, šla s cerkovnikom mimo razpostavljene požarne brambe domu. Požarni brambovci so pa spravili svoje orodje nekateri malo jezeč, drugi smejoč se.

— **Zviti tiček.** Nekega dne pride k krčmarju Štefanu Ozliču v Pokloni na Krasu neki tujec in naroči dobro kosilo za neko gospodo, ki je šla na lov. Gospodar je obljubil da bo že gostom dobro postregel. Tisti dan pa je bila volitev v c. kr. šolskt svet v Sežani, kamor je moral krčmar, ki je bil tudi volilec. Ko odide krčmar, je tujec naročil dober zajutrek, napil se dobro kraškega terana, izposodil si dežnik od natakarice in odšel. Po volitvi je krčmar kupil dobrega mesa in se hitro vrnil domu Napravil je za nepričakovane goste dobro kosilo, ali zastonj je čakal gospodov.

— **V smrtno ječo** obsodili so v Gradcu 24 letnega Franca Deneša z Ogerskega. Bil je že štirikrat kaznovan zaradi tatvine, jedenkrat zaradi goljufije, jedenkrat zaradi nevarnega žuganja, večkrat pa zaradi vlačugarstva. Dne 10 septembra je zažgal nekemu kmetu na Štajerskem hišo, ker mu ni dal vsega, kar je hotel imeti. Dali so mu bili zelja in juhe, ali s tem ni bil zadovoljen. Ogenj je kmetu napravil blizu 4000 gld. škode. Zločinec se je sam oglasil pri žandarmeriji in povedal natančno, zakaj da je zažgal.

— **Srbski kralj prvi pot na plesu.** Te dni je srbski kralj šel prvi pot na ples, katerega je priredil jokejski klub v Belemgradu. najprej je kralj plesal z neko sorodnico gospo Konštantinevičevo, potem pa z mnogomi drugimi damami.

— **Rop** in požar v poslaništvu. V Rimu so nekega večera ljudje zapazili ogenj v ameriškem poslaništvu. Požarna bramba je ogenj kmalu pogasila. Ko se je vse pregledalo, se je videlo, da je bilo nalašč zažgano. Vse blagajnice so bile vlomljene. Čudno je pa, da denarja ni nič ukradenega. Izginili so pa važni papirji, ki se tičejo anarhistov. Sodi se torej, da so anarhisti vse to naredili in sicer morajo biti nekateri mej poslaniškim osebjem, ki so vedeli, kakšne papirje ima poslaništvo.

— **Velik požar.** V Novem Jorku je pogorel velik hotel in pa 12 velicih magacinov. Škode je več milijonov.

Razglas.

Podpisana volilna komisija naznanja izid volitev, katere so se zvršile 31. dne januvarija 1894 za trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani.

I. Od 570 volilcev I. in II. volilnega razreda trgovinskega odseka volilo jih je pravilno 190. Izvoljeni so za člane trgovske in obrtniške zbornice naslednji gg.: Fran Hren, trgovec v Ljubljani, s 183 glasovi, Ivan Perdan, trgovec v Ljubljani, s 182, in Fran Ks. Souvan, trgovec v Ljubljani, s 180 glasovi.

II. Od 2527 volilcev III. volilnega razreda trgovinskega odseka volilo jih je 586 pravilno. Izvoljena sta bila članoma trgovske in obrtniške zbornice gg. Alojzij Lenček, trgovec v Ljubljani, s 556 glasovi in Tomaž Pavšler, trgovec v Kranji, s 554 glasovi.

III. Od 25 volilcev I. volilnega razreda obrtnega odseka (velika industrija) volilo jih je 15 pravilno in izvoljen je bil za člana trgovske in obrtniške zbornice gosp. Maks Krenner, ravnatelj kranjske stavbene družbe s 14 glasovi.

IV. Od 9.507 volilcev II. volilnega razreda obrtnega odseka volilo jih je 2311 pravilno in izvoljeni so bili člani trgovske in obrtniške zbornice gg.: Oroslav Dolenec, voščeninar v Ljubljani, z 2188 glasovi, Janko Kerstnik, veleposestnik na Brdu, z 2179, Feliks Staré, veleposestnik na Kolovcu, z 2173, Josip Rebek ključavničar v Ljubljani, z 2168, Jernej Žitnik, čevljarski mojster v Ljubljani, z 2167 in Filip Supančič stavbeni mojster v Ljubljani, z 2152 glasovi.

V. Od 26 volilcev III. volilnega razreda obrtnega odseka (rudarstvo) volilo jih je 11 pravilno in izvolili so članom zbornice gosp. Roberta Drascha, ravnatelja trboveljske premogarske družbe v Zagorji, z 11 glasovi.

V Ljubljani dne 8. februvarija 1894.

C. kr. volilna komisija za trgovsko in obrtno zbornico v Ljubljani.

„Ne kupuj pri branjevci, temveč pri trgovci“
pravi star predgovor.

To se lahko uporablja na moje podjetje, kajti tako velika trgovina, kot je moja, ima vsled kupovanje velikih množin blaga za gotov denar in drugih prednosti nizke stroške kateri so naposled le kupovalcu v korist

Mični vzorci zasebnim kupovalcem zastonj in franko.
Bogate **vzorčne knjige**, kakoršnih **še nikdar** ni bilo, **za krojače** nefrankovano.

Blago za obleke.

Peruvien in **dosking** za visoko **duhovščino**, predpisano blago za **uniforme c. kr. uradnikov**, za **veterance, požarne brambe, telovadce, livreje**, sukno za **bilard** in **igralne mize, prevlake za vozove, loden** tudi nepremočljiv za **lovske suknje, perilno blago, potni pledi** od 4 do 14 gld itd.
Ceno, pošteno, trdno, čisto volneno sukno ne cene **cunje**, da se **jedva splača krojač**, priporoča

Janez Stikarofski,

Brno (avstrijski Manchester)
največja zaloga sukna v vredn sti $^1/_2$ **milijona goldinarjev.**
Pošilja se le proti povzetju!
Dopisuje se v nemščini, češčini, madjarščini, poljščini, italijanščini, francoščini in angleščini.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 27. jan. 1893. Pšenica gld. 8·50 kr. rž gld. 6·40 kr., ječmen gld. 6·40 kr., oves gld. 7·25 kr., ajda gld. 8·50 kr., proso gld. 6·— kr., turšica gld. 5·60 kr., leča gld. 12·— kr., grah gld. 14 — kr., fižol gld. 8.— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Loterijske srečke.

V Lincu dne 3. fgbruvarija t. l.: 81, 16, 28, 75, 80.
V Trstu dne 3. februvarija t. l.: 61, 89, 60, 13, 72.
V Pragi dne 7. februvarija t. l.: 67, 48, 71, 54, 2.

Wilhelmov
antiartristični in antireumatični
KRIČISTILNI ČAJ
od
Franc Wilhelm-a
lekarja
v Neunkirchen-u na Spod. Avstrij.,
dobiva se v vseh lekarnah,
v **Ljubljani**: pri **U. pl. Trnkoczy** in **Wilh. Mayr**,
v zavojih po **1 gld.** av. velj. (9)

Kuverte s firmo
priporoča
J. Blaznik-ova tiskarna v Ljubljani.

Marijaceljske kapljice za želodec.
izgotovljene v lekarni k „**angelu varhu**“
C. BRADY-a v Kromerižu (Moravsko)

so staro, zanesljivo in znano zdravilo ter so budilno in krepilno sredstvo za želodec in prebavilna dela. (9)

Samo prave so z zraven stoječo varstveno znamko in podpisom.
Cena: 1 steklenice 40 kr.
dvojne steklenice 70 kr.
Vsebina je naznanjena.

Marijaceljske kapljice za želodec prodajajo se prave: **v Ljubljani**: lek. Piccoli in lek. Svoboda; **v Postojni**: lek. Fr. Beccarich; **v Škofji Loki**: lek. Karl Fabiani; **v Radovljici**: lek. Alex. Roblek; **v Novemmestu**: lek. Dom Rizzoli in lek. Bergmann; **v Kamniku**: lek. J. Močnik; **v Črnomlju**: lek. J. Blažek.

Odgovorni urednik: Avgust Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.